

Poština pavšalirana.

Leto XXII

Šoli, mladini
in učiteljstvu!

Slovenski Učitelj

Urednik
Fort. Lužar

Glasilo jugoslovanskega
krščanskega učiteljstva

Vsebina:

Kako gojimo pri jezikovnem pouku učenčevo samodejnost. Fr. Lužnik	73
Mladikavci v vihravi dobi. A. Čadež	78
Iz moje beležnice. Janko Polak	80
Listek	82
Kultura in književnost	84
Društvena in stanovska kronika	87

1921
Številka 5

SKLAD SLOMSKOVE ZVEZE.

Zbirka učiteljstva kamniškega šolskega okraja. Darovali so:

Primožič Ivan, nadučitelj	K 20.—
Jeretina Karel, učitelj	» 10.—
Pogačar Andrej, učitelj	» 10.—
Cenčič Angela, učiteljica	» 20.—
Vremšak Armelija, učiteljica	» 20.—
Stele Cilka, učiteljica	» 20.—
Albreht Antonija, učiteljica	» 20.—
Klančar Avgusta, nadučiteljica	» 30.—
Kenda Angela, učiteljica	» 20.—
Odlasek Minka, učiteljica	» 40.—
Sever Melanija, učiteljica	» 20.—
Černe Helena, učiteljica	» 20.—
Artel A., učiteljica	» 20.—
Fischer Helena, učiteljica	» 20.—
Clemente Valentin, učitelj	» 20.—
Grčar Angela, učiteljica	» 20.—
Koman Maks, nadučitelj	» 20.—
Tomec Marija, učiteljica	» 20.—
Schnabl Balbina, učiteljica	» 20.—
Meglič Katarina, učiteljica	» 20.—
Šibovec Minka, učiteljica	» 40.—
Verbic Lojzka, učiteljica	» 40.—
Janša Angela, učiteljica	» 20.—
Žebre Jerica, učiteljica	» 40.—
Črničoj Slavko, učitelj	» 20.—
Skupaj	K 570.—
Današnji izkaz	K 570.—
Prej izkazanih	» 3839.90
Skupaj	K 4409.90

V Ljubljani, dne 15. aprila 1921.

Rožna ulica št. 41.

A. Pirc.

NAREDBA DEŽELNE VLADE ZA SLOVENIJO

o uporabljanju zgradb za javne šole, ki so podrejene poverjeništvu za uk in bogočastje in višjemu šolskemu svetu v Ljubljani. (Uradni list št. 44.)

§ 1.

Šolske zgradbe in šolski prostori se smejo načeloma uporabljati samo za namene šole in za šolske prireditve (t. j. za šolske slavnosti, koncertne, telovadne, dramatične in slične predstave, ki jih prirejajo učitelji z učenci).

§ 2.

Šolske zgradbe in šolski prostori se smejo tudi uporabljati za poučna predavanja na polju umstvene ali gospodarske prosvete, ako vodi ta predavanja učitelj.

Učitelj pa je odgovoren za to, da se predavanja ne zlorablajo za ščuvanje zoper državo, zakone, državna oblastva in njih odredbe.

Shodi in zborovanja politične naravi se v šolskih zgradbah ali prostorih ne smejo prirejati.

SLOVENSKI UČITELJ

GLASILO JUGOSLOVANSKEGA KRŠČANSKEGA UČITELJSTVA

LETO XXII.

LJUBLJANA, 15. maja 1921.

ŠT. 5.

Kako gojimo pri jezikovnem pouku učenčevo samodejnost.

Fr. Lužnik.

Nedavno je bil v nekem slovenskem listu priobčen članek, ki razmotriva vprašanje, kako bore malo uspehov nam rodi sedanja ljudska šola. V tem članku beremo med drugim dobesedno to-le: »Naša šola je draga, je veliko predraga v razmerju z uspehi, katere doseza. Otroci, ki šest do osem let obiskujejo šolo, se nauče čitati in pisati in nekoliko računati, to je vse. Malo jih dobi toliko podlage, da se potem sami izobražujejo dalje... Mnogi teh otrok pozabijo pozneje še tisto malo, kar so se naučili v šoli in pozneje se znajo komaj za silo podpisati, knjige pa ne vzamejo v roke nobene. Tak človek pa je skoro isto kot analfabet, četudi je šest let hodil v šolo.«

Priznavam, da je ta kritika ljudske šole dokaj pretirana, ima pa v sebi tudi nekaj žalostne resnice. Dejstvo je, da naša sodobna ljudska šola ne nudi otroku tega, kar bi mu mogla in morala nuditi. Vzrokov za to je več, eden glavnih vzrokov pa je tudi ta, da se pri vzgoji in pouku otrok oziramo premalo na — življenje, da še vedno premalo upoštevamo stari latinski rek: »Non scholae, sed vi t a e discimus!«

Zastopniki vseh modernih pedagoških struj poudarjajo zahtevo, da je zlasti v tem smislu potrebno naše ljudsko šolstvo čim najobširnejše preosnove. Ne moremo sicer povsem odpraviti prepada med šolo in življenjem, treba pa nam je ta prepad čim najbolj vzravnati, zlasti pa nam je usposobiti otroka, da si bo znal v življenju s a m pomagati, da bo znal samostojno misliti in samostojno reševati življenjske naloge. Kje tiči vzrok tolike nerodnosti otrok, ko odrastejo šoli in stopijo v življenje? Največ v tem, da je šola zanemarjala vzgojo k samodejnosti! Nikdar ni bilo otroku treba staviti si samemu učnega smotra, nikdar mu ni bilo treba samemu razmišljati o poti, po kateri bi mu bilo mogoče priti do tega smotra — s tem si je belil glavo le učitelj ter ga z vsemi mogočimi učnimi metodami vodil po labirintu vednosti in znanosti, ne da bi kdaj spustil učenca iz rok ter mu velel: Zdaj pa poskusi hoditi sam in sam si izberi pot in cilj!

Kako naj se pri posameznih predmetih jezikovnega pouka uveljavlja načelo vzgoje k samodejnosti, naj navedem samo nekaj primerov.

Omenjam najprej spisje, ki nudi otroku najlepšo priliko za uspešno razvijanje njegovih samotvornih sil. Seveda ne mislim tu na spisje,

kakršno se goji še dandanes na marsikateri naši šoli, pri katerem ima glavno besedo samodejnost in produktivnost učiteljeva, ne pa učenčeva. Mislim na spisje, kakršnega zahtevajo oni reformatorji spisovnega pouka, ki jim otrokova duša ni prazna posoda, ki naj jo učitelj vedno le napolnjuje s produkti svojega znanja; ki se zavedajo, da tudi otrokova duša vsebuje mnogo samolastnih dožitkov, ki jih njegova samotvorna moč vabi in kliče na dan.

Prosto pot prostemu spisju! Ne vsiljujmo več učencem svojih misli z razvijanjem spisovne snovi! Črpajo naj jo učenci iz lastne duše, iz lastnih dožitkov, z lastnim produktivnim delom naj to snov upodablajo! Treba nam je le uvesti otroka v primerno duševno razpoložnost za spis; vsaka nadaljnja navodila, bodisi glede spisovne oblike ali spisovne vsebine — naj kolikor mogoče odpadejo. Seveda nam je pri izboru spisovnih tēm treba velike previdnosti in preudarnosti. Za upodabljanje spisovne snovi so primerni le taki otrokovi dožitki, ki zamorejo vzbujati njegovo posebno pozornost. Mnogo takih dožitkov mu nudi življenje v domači hiši, v šoli, na cesti itd.

Tu in tam naj poskušajo že učenci iz nižjih razredov uveljavljati svojo samodejnost s prostim upodabljanjem spisov. Seveda se nam je na nižji stopnji zadovoljiti že s tem, da napišejo otroci le par kratkih stavkov, ki so le nekake predvaje k prostemu spisju, dosledno pa naj se goji prosto spisje od tretjega šolskega leta dalje.

Kmalu postane spisje otrokom najljubši predmet, ki se ga oprimejo z vso ljubeznijo, če ga zna učitelj prav gojiti. Otroci začnejo iz lastnega nagiba sestavljati spise, da, spisje jim postane nekaaka srčna potreba. Vse dogodke svojega življenja, veselje in žalost, vse, kar se jim je posebno živo vtisnilo v dušo in srce, vse hočejo spraviti na papir. Take prosto-voljne proizvode naj učitelj zbira z veseljem in vlija naj otrokom vedno novega poguma za njihovo nadaljnje samotvorno ustvarjanje. Za zbiranje takih spisov naj bo v vsakem razredu pripravljena primerna škatla v obliki poštnega nabiralnika. Večkrat naj učitelj te spise pregleda; učenca, kateremu se spis posebno dobro posreči, naj učitelj pohvali v pričo vseh učencev in naj mu dá njegov proizvod glasno prebrati. Vsak razred imej tudi svoj dnevnik, v katerega naj učenci zabeležujejo svoje dnevne doživljaje. Gradiva imajo otroci vedno dovolj pripravljenega: ta je videl prizor, kako je kragulj odnesel pišče z dvorišča, drugi otrok je bil nekoč priča temu ali onemu veselemu domačemu dogodku itd. Iz lastne izkušnje vem, kako se tak dnevnik učencem priljubi.

Važno mesto zavzema v spisovnem pouku poslovno spisje. Tudi tej panogi spisovnega pouka je treba marsikake preosnove. Učenci upodablajo pisma za razne »prijatelje«, »Tončke«, »strice«, v resnici pa jih upodablajo le za — učitelja in za zaprašene predale šolske omare. Kako moremo od učenca zahtevati, da naj pri upodabljanju pisem posveča vse svoje produktivne duševne sile takim namišljenim osebam, ki mu

jih je ustvarila le — učiteljeva fantazija? Učenec vé, da tako pismo ne ustreza svojemu pravemu namenu, zato pa mu tudi manjka jasnega cilja, ki naj bi ga vnemal in ogreval za produktivno ustvarjanje. — Škoda, res škoda, da imajo naši otroci samo enega — »gospoda Dobropoljskega«!

Toda, ali se pri tem spisju res ne da izhajati brez namišljenih »prijateljev«, »Tončkov«, »stricev« in »tet«? Prav lahko! — V nemškem pedagoškem listu »Schaffende Arbeit und Kunst in der Schule« naletimo večkrat na oglas s sledečo vsebino: »Učenci in učenke x-razreda ... razredne ljudske šole v N. si želijo korespondenčne zveze z učenci in učenkami enake šolske naobrazbe. N. N., učitelj v U.«

Tudi v naših šolah naj se uvede taka medsebojna korespondenca otrok! Z veseljem se bo lotil učenec upodabljanja pisma, ker ga bo pri tem vodila zavest, da bo njegovo pismo imelo res pravo, realno vrednost. V duhu si bo predstavljal svojega enako mislečega in enako čutečega tovariša, ki mu bodo namenjene njegove vrstice; ta predstava pa mu bo dajala pobudo, uporabljati vse svoje stvarjalne sile pri upodabljanju pisma, da ž njim svojega tovariša čim najbolj zadovolji in razveseli.¹

Učitelj góji učenčevo samotvornost tudi pri spisovni korekturi. Lüttge priporoča za to naslednji postopek: Učenec prebere spis iz konceptnega zvezka na glas, pazi pri tem na slog in popravlja stavke, ki žalijo uho. Drugič prebere spis bolj s tihim glasom, a z razločnim označevanjem odmorov, da kontroluje ločila. Nato pregleda spis še enkrat in pazi na to, če se mu ni vrinila kje kaka pravopisna napaka.² Že v nižjih razredih najajaj učitelj svoje učence k samostojnemu kontrolovanju spisovnih nalog. Nikdar ne bodi dovoljeno učencu zapreti zvezka, dokler ni natančno pregledal svojega izdelka. Kakor pri spisju, tako se tudi pri slovnici in pravopisu drži učitelj pravila: »Ne úči za šolo, temveč za — življenje!« — ter navajaj tudi pri teh dveh predmetih učenca k samostojnemu delu.

Oglašajo se nam reformatorji slovniskega pouka, ki zahtevajo, da slovnica ne bodi sama sebi namen, ampak le sredstvo v dosego višjega namena. Slovniski pouk ne seznanjaj učenca le z jezikovnimi oblikami, razkrivaj mu tudi jezikovno vsebino. Učenec naj z lastnim opazovanjem in iskanjem spoznava bogastvo in lepoto naše materinščine, iz jezikovne vsebine pa naj si poskuša sam razlagati pravilno rabo jezikovnih oblik.

Ne ubijajmo učencu veselja do jezikovnega pouka z brezplodnim analizovanjem besed in stavkov, ki nima zanj nobene vrednosti, pač pa

¹ O taki medsebojni korespondenci otrok sta spisala dva nemška učitelja (E. Berndt in H. Montl) prav dobro delce: Der Briefaufsatz in der Arbeitsschule. (Izšlo v založbi A. Haase, Praga — kot 7. dodatni zvezek pedagoškega lista »Schaffende Arbeit und Kunst in der Schule«.)

² Primerjaj: E. Lüttge, Wie leiten wir unsere Schüler zum selbständigen Arbeiten an.

mu je celo v škodo! Otrok vidi pri prevelikem analizovanju le jezikovne oblike, zastrta pa mu je s tem jezikovna vsebina. Naj bere potem otrok še tako lepo pesem, v vsaki pesmi vidi le samostalnike, glagole, osebke, povedke, vidi le besede in stavke in — nič drugega. Godi se mu kot onemu dijaku, ki se je vozil nekoč na odprtem morju: vsi njegovi sopotniki, so bili ginjeni in očarani nad lepoto morske gladine, dijak pa je bil za naravno lepoto popolnoma slep, vedel je le, da se krog njega razprostira masa, sestavljena po večini iz formule — H_2O .

Naš najboljši kašipot je pri slovniškem pouku učenčev jezikovni zaklad. Pustimo zato otroku govoriti in pisati, kakor more in zna — »wie ihm der Schnabel gewachsen ist,« pravi Nemec — in nikar ne grajajmo pri njem vsake malenkostne slovniške napake. Pač pa je treba učitelju napake, na katere naleti pri govoru in pisavi učenca, pridno zbirati in jih pri slovniškem pouku obravnavati, pri čemer pa naj učenci sami iščejo pravih jezikovnih oblik. Svoj jezikovni zaklad naj si čimdalje bolj izpopolnjujejo s tem, da si zapisujejo v zvezke vse nove izraze in rekla, ki jih najdejo med čitanjem.

Že Diesterweg je trdil, da učenci pred dobo pubertete niso zreli za abstrakcije. Zato se nam je pri slovniškem pouku kolikor mogoče ogibati suhoparnih pravil in definicij ter se nam je po možnosti omejevati na konkretno zglede, slovniška pravila pa naj nadomestujejo pogoste vaje o pravilni rabi jezikovnih oblik, toda le takih, ki jim delajo posebne težkoče. N. pr.: Ni nam treba vaditi tožilnika, ki ga itak vsi učenci pravilno zadenejo. Vsak otrok ve izgovoriti pravilno obliko: ali si videl naš-e g a stric-a? Drugače je z družilnikom. Večkrat rabijo obliko: šel je z moj-emu brat-u domov. Take napake naj popravljajo — če možno — otroci sami in iščejo potem samostojno raznih variacij, a vedno le v primernih zvezah. Tudi pri pravopisu ne smemo zanemarjati otrokove samodejnosti. Dovolj prilike za to nam nudi etimologija. Učenec bere počasi stavke za stavkom iz berila. Besedo, pri kateri najde kako pravopisno težkočo, bere s posebnim poudarkom ter razloži sam, kje tiči težkoča. Vsi učenci si nato napišejo to besedo v zvezek ter si iz njenega izvora poskušajo razlagati njeno obliko: smotka — smotati, zemlja — zemeljski itd., nato napišejo v zvezek vse besedne skupine.

Še nekaj, kar zadeva čitanje.

Že v elementarnem razredu bi se morala samodejnost otrok pri čitanju bolj upoštevati, kot se upošteva dandanes.

V zadnjih letih se je med slovenskimi pedagogi pričela pravcata tekma v sestavljanju in izdajanju novih početnic. Nekateri se zavzemajo za Widrovo, drugi za Krulčevo itd. Jaz se ne zavzemam za — nobeno. Povsem namreč soglašam z mnenjem onih nemških šolnikov, ki trdijo, da je elementarnemu učencu vsaka početnica odveč vsaj toliko časa, dokler se učenec ne seznani z vsemi pismenkami. Najprimernejša je za otroke

tista početnica, ki je delo njegovega lastnega uma in plod njegovega lastnega truda, početnica, ki si jo otrok sestavi s a m.¹

Menda ni šole na Slovenskem, ki bi ne imela v elementarnem razredu bralnega stroja. Ker pa ima vsaka šola navadno le en bralni stroj na razpolago, je le redkokdaj otrok tako »srečen«, da bi mogel pri njem uveljavljati svojo samodejnost. Dajmo zato raje vsakemu otroku črkovni predalnik na klop! Ta učni pripomoček si je prvi umislil Wetekamp in mnogo jih je, ki ne morejo dovolj prehvaliti tega enostavnega Wetekampovega izuma. Wohlrab n. pr. piše: »Črkovni predalnik je najboljši pripomoček k pouku čitanja. Odkar ga imam uvedenega, so mi bralne ure najzanimivejše ure pouka in mojim otrokom tudi!«² Preskrbi si ga lahko vsak učenec z neznatnimi stroški. Vzeti mu je 25 predalčkov od praznih škatel v žigalic, nalepiti jih na trdo lepenco in črkovni predalnik je gotov. Treba mu je le še zadostne množine tiskanih črk na papirju primerne dolžine in širine, ki jih oskrbi tiskarna za malo denarja. Nobena šola ne bi smela pogrešati tega preprostega, a izbornega učila.

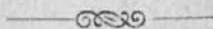
Kar zadeva čitanje na srednji, posebno pa na višji stopnji, bodi učiteljeva skrb, da iščejo nerazumljive izraze učenci sami in sami naj si jih skušajo razlagati. Po napovedi učnega smotra naj se takoj preide k čitanju. Priprava je nepotrebna, pač pa nam bodi pravilo, da obravnavaj učitelj le take berilne sestavke, ki odgovarjajo duševni zrelosti njegovih učencev.

Ni samo važna vsebina sama, važno je tudi, kako si učenec to vsebino prisvoji. Ko učenci dorastejo šoli, marsikateri ne pogleda nobene knjige več od znotraj, kvečjemu le še kakšno mašno knjižico. Vse šolske knjige so se mu nekako pristudile. Učil se je vsebino beril, a učil se jih je le z glavo, srce in duša pa sta mu ostala le preveč — prazna. Veselje in zanimanje do čtiva mu je ubijal učitelj pri vsaki bralni uri s tem, da ga je držal venomer na vrvi s svojimi duhomornimi vprašanji po nerazumljivih izrazih in reklih, da mu je »na dolgo in široko« razlagal in razvijal vsebino ter vtepal v glavo njene vodilne misli, ni pa mu pri čitanju dopustil preizkušati njegovih lastnih duševnih moči, da bi učenec mislil sam, sam doživljal in ustvarjal.

Tudi pri čitanju bodi naš princip, navajati učenca k samodejnosti, da bo učenec tudi v poznejšem življenju, ko mu ne bo več stal učitelj ob strani, segal z veseljem po knjigah, jih bral z razumevanjem in si tako s samonaobrazbo širil svoje duševno obzorje.

¹ Kako naj si elementarni učenec pomaga brez tiskane početnice in kako naj si sčasoma ustvari početnico sam, nam prav zanimivo opisuje R. Hennings v knjigi: *Im son-nigen Schulland*. (Založba J. Beltz, Langensalza.)

² Glej: Wohlrab, *Aus der Praxis der Arbeitsschule*.

Mladikavci v vihravi dobi.¹

A. Čadež.

Ko otrok odraste in se že skoraj poslavlja od šolskih klopi, nastopijo za poznejše življenje odločilna leta, ki jih Nemec značilno imenuje »Flegeljahre«; ta razigrana in razburkana doba se prične navadno med 13. in 16. letom. Starši, vzgojitelji in učitelji imajo z mladino v tej dobi najtežavnejši posel in najbridkejšo izkušnjo, pa tudi največ prilike za vajo v potrpežljivosti. V tem času se telesne moči nenavadno bujno razvijajo, mišičevje se krepi, živčevje so močno razvija, živahnost narašča, pljuča se raztegnejo, srce se razblini, prve kocinice prodro pod nosom na dan, jabolko v grlu se razširi, glas se jame izpreminjati. Tem zunanjim izpremembam se pa pridružijo še notranje lastnosti in izpremembe, ki utegnejo biti pogubonosne, ako nimajo starši in vzgojitelji tistih ozirov, ki so za to dobo neobhodno potrebni. Med nevarne pojave mladikavcev bi prišteli najprej *pretirano samočutje*, potem pa *tisti nagon*, ki je vzrok najhujših mladinskih zablod.

Pretirano samočutje zavede mladeniče v razne napake, izgrede in rabuke. Če je telesno krepak, rad zametuje in zaničuje slabejše in šibkejše. Hoče se izkazovati in nastopati kot junak, pobegne morda celo od staršev, ker hoče kaj doživeti. Avtoritete ne spoštuje rad, vse mu je smešno, kar mu dobrohoteči predstojniki nasvetujejo; svoje nekdanje vzgojitelje gleda že z vrha doli, in njegov učitelj naj bo vesel, če sname pred njim še klobuk. Če začneta od mladeniča še liter in smotka zahtevati svoj davek, potem meni, da je že zrel mož, ki mu gre beseda v zboru modrih. Pri mladikavcih iz boljših družin z mehkužno vzgojo se pojavlja samočutje popolnoma drugače: na smešen, domišljav, gizdav in ničemuren način. Lasje morajo biti gladko, po modi počesani, obleka prepojena z dišečimi vonjavinami. Ovratik mora zbujati pozornost ali po nenavadni visokosti ali po čudoviti zavihnjenosti, žepič v suknji mora zarobljevati belo-svilena rutica, verižica ob telovniku mora biti dvostročna, na prstih se bleste zlati prstani s pravimi simili-dragulji. Če le možno, si nataknejo na nos ščipalnik ali pa celo enoočnico; da zraven spada tudi palčica s srebrnim okovom in monogramom, svetli čeveljčki, glacé-rokavice — je umevno. Taki gospodiči so silno občutljivi; hitro zamerijo, takoj so užaljeni, ni jim izlepa kaj vseh.

Vse te posebnosti so pa bolj ali manj v zvezi z naravnim nagonom, ki se jame pojavljati v mladikavski dobi. Močnejše in silneje nego vsi drugi nagoni se zaje ta sicer visokemu namenu služeči spolni nagon kot železno

¹ Glej: »Pharus« 1912. št. 11. Predvsem je za vzgojo mladine v najnevarnejših letih telesnega razvoja priporočati vzgojno knjigo monakovega profesorja in veroučitelja dr. Jakoba Hoffmanna: »Die Erziehung der Jugend in den Entwicklungsjahren.« Herdersche Verlagshandlung, Wien. To delo, ki je v malo tednih doživelo tri zaporedne, neizpremenjene izdaje, je bilo ocenjeno v 8. številu »Slovenskega Učitelja« 1913. — Izraz »mladikavci« je utemeljen v Wolf-Pleteršnikovem slovarju.

želo v mladostno meso ter neprestano moti in draži mladega človeka, zlasti še, če nosi breme in pokoro podedovanih pogrškov, živčnih in drugih nepopolnosti. Zato pa pohotno berivo, opolzko govorjenje, slabi in pohujšljivi zgledi nikdar toliko hudega ne napravijo, nikdar občutljive vesti tako ne obremene, nikdar volje tako ne oslabe, kot v tej razburkani dobi. Gorje mladeniču, ki vsled nevarne okolice, vsled strupenih vplivov zabrede in z najnevarnejšim grehom zapravlja telesno in duševno silo! Starček je v mladosti! In kako dandanes vse tekmuje, da bi se bolj gotovo že itak razigran mladenič zamotal v zanke pohotne zablode. Ilustrovani časopisi, detektivni spisi, raznovrstni reklamni katalogi, umazane razglednice, pesmi in kupleti, podli inserati in diskretne objave najgrše vrste: vse to in še marsikaj drugega je za odraščajočo mladino liki nazorni nauk. In če še kaj primanjkuje do celotnega pouka v vseh delikatnih stvareh, pride na pomoč očetov leksikon in še marsikaka knjiga, ki jo ima oče skrito, pa tako, da ni nedostopna sinovi radovednosti. Lahkomiselno in nerazsodno »znanstvo«, ki hoče takorekoč s silo zapesti zmotne teorije med lahkoverne ljudi, smatra seveda ugoditev nagonu kot živalsko potrebo, kot neodklonilen zakon, ne pove pa, da se v živalstvu vse uravnava po neoporečnem zakonu in po instinktu, ki ukazuje mero in popoln mir po izvršeni oploditvi, dočim postane človek suženj strasti ter se fizično in duševno pokonča, če sledi nagonu izvun zakramentalnega zakona. Tudi o izjavah zdravniških veščakov, ki jim ni znano, da bi zdržnost imela kvarljiv vpliv na zdravje, zgoraj označene knjige namenoma molče. Kaj velewa in kaj prepoveduje šesta božja zapoved, to je modernim filozofom in zapeljivemu svetu deveta briga...

Mladenič, ki se vda strasti, zapeljan po lahkomiselnem »znanstvu«, postane milovanja vreden suženj, dostikrat pa nesreča za vso okolico, za tovariše, za razred, v katerem prebiva, kajti s svojim poukom utegne pokvariti in zastrupiti vso tovarišijo. Veščaki trde, da je med 100 nesrečniki te vrste bilo pokvarjenih 99 po zunanjem vplivu in zapeljevanju. Ljudje, ki so v teh stvareh poučeni, zatrjujejo, da je v velikih mestih težko še najti mladeniče čez 13. leto, ki ne bi bili pokvarjeni. Take izjave morajo razsodnega človeka vznemiriti in pretresti!

Doba mladikavcev terja torej podvojeno skrb in pozornost od vseh, ki se pečajo z vzgojo. Tudi za mladino v tej dobi imamo pomočke in zdravila. Preden pa govorimo o tozadevni vzgojni metodi, moramo poudariti, da ne smemo govoriti samo o senčni strani, če imamo v mislih razigrano mladost; dobre strani se seveda ne pokažejo vselej v tako živih barvah. Zavest, da se bliža možati dobi, nagiblje mladeniča, da hrepeni po odliki, po blagih činih. Z železno pridnostjo se oprime učenja za bodoči poklic. Ako dobi blagočuteče in idealne tovariše, se skupno navdušujejo za lepe načrte, za resnico in pravico, za domovino, za slovstvo, umetnost itd. Prostaštvo in laž sta jim zoprna, ljubezen do bližnjega jim je častna zadeva. Po blagodejnem sv. obhajilu se ti loti tak mladenič junaških del, je pripravljen za heroične žrtve: vse popusti, pa se odloči, da hoče služiti Bogu

in bližnjemu kot siromašen misijonar. Taki pojavi samočutja, ki nas ganejo in dvigajo, so vredni, da jih negujemo in podpiramo.

Hudo in slabo je pa to, da se pri nas dostikrat veliko preveč vzgaja. Ostra povelja in prepovedi, neprestano ukazovanje, nagla kazen v jezi: to odbija še nas starejše. Ni se torej čuditi, če ne obveljajo pri mladikavcih, ki se jim tako hitro porodi trma, svojeglavnost, nepokorščina in kljubovalnost. Kdor samo »komandira«, kdor samo to kaže, da je predstojnik, bo z vzgojo kmalu opravil; kdor se pa povsod izkaže kot sočutnega prijatelja mladine, bo imel uspeh. Mladenič naj se prepriča, da sme tudi z vsemi svojimi napakami in pogreški, z vsakojakimi nadlogami in neprilikami priti k svojemu očetu, k svojemu duhovnemu vodniku in svetovalcu.

(Konec prih.)

Iz moje beležnice.

Janko Polak.

(Dalje.)

5.

Ob skiciranju listov gre predvsem za to, da zadenejo učenci in učenke z nekolikimi črtami listove glavne oblike. Nazorno jim pokažemo to tako, da položimo ta in oni list na papir, vzamemo škarje in strižemo z njimi v onih glavnih smereh, ki jih nam nudi list; in prav v takih glavnih smereh naj začne otrok z listovo skico. Pri teh glavnih potezah za skiciranje lista pa moramo otroka opozoriti še posebno na to, da ima vsaki list rebrca (žilice) in da so ta rebrca (žilice) zelo važni deli v vsakem listu; zakaj rebrca (žilice) nosijo posamezne delce v listu; da, skoro bi smeli ta rebrca (žilice) imenovati listovo okostje.

Da se ogrevam za markiranje listov v glavnih potezah, tiči vzrok v tem, ker se mi zdi, da dobi otrok le potom mnogih vaj bogat zaklad za izdelovanje (produktivno) ornamentov; in^{*} že zgoraj sem omenil, da nudijo ravno listi — če izvzamemo različne geometrične oblike — še največ in hvaležne snovi za produktivno risanje in slikanje ornamentov.

Ker govorim že ravno o risanju in slikanju ornamentov, ne bo odveč, če povem — z ozirom na risanje in slikanje ornamentov — še to in ono.

Pri vaji risanja in slikanja ornamentov pride v prvi vrsti v poštev razdelba prostora in lepo razmerje med tem prostorom in ornamentom na eni strani, a na drugi strani tudi med motivi ornamenta med seboj. Vse to pa zahteva od otroka veliko produktivnih sil; in samoposebi se ume, da samo z nekolikimi vajami v tem oziru ne dosežemo ničesar. Seveda, kdor se takega dela ustraši, seže navadno po šabloni, a delo po šabloni (predlogah) ne vodi k onim uspehom, ki bi jih ob risanju in slikanju radi dosegli že tudi v osnovni narodni šoli. Kdor pa ima poguma dovolj, da se loti tudi težjega dela, naj bo uverjen, da njegov trud ne bo zaman; zakaj

z mnogim skiciranjem si nabero učenci in učenke toliko motivov, da ob sestavi ornamenta (produktivnim potom) ne bo drugih težkoč, nego one, ki jih povzročita druženje in urejevanje znanih motivov v ornament — kot tak; in če smo učence in učenke navadili na razdelbo prostora in na uporabo lepega razmerja, tudi za razvrstitev ornamenta ne bodo v zadregi, t. j. kmalu se bodo navadili tudi na to, če je izbrani (zamišljeni) ornament prikladen bolj za ravno vrsto (pas), za krog (kolobar), za ogal itd.

Vse to pa pove učencem in učenkam šele skica, t. j. tudi ornamente je treba izbrati (zamisлити) najprej v obliki skice; zakaj šele skica nam pokaže jasno, kaj je duh pravzaprav izbral (zamisлил).

Kot pri skiciranju posod, tako so tudi pri skiciranju ornamentov glavna stvar pomožne črte, t. j. špirale, reclji od listov itd. in šele v te pomožne črte pridejo motivi, ki jih je izbral (zamisлил) duh in oko nam pové, če bo ornament ugajal ali ne bo ugajal. Seveda, če se motiv in pomožne črte v ornamentu do pičice ponavljajo, ni treba, da bi morali učenci in učenke izvesti ves ornament prostoročno, temveč naj ga izdelajo prostoročno samo do tja, kjer se začne ponavljati, dalje pa ga lahko kopirajo. Kopiranje pa je mehanično delo, t. j. pozna se mu, da ob njem duh ni dosti delal, in zaradi tega je treba vsakemu — s kopiranjem dobljenemu — ornamentu korekture s prosto roko; zakaj s tako korekturo vlijemo ornamentu ono življenjsko moč, ki nam veje nasproti samo iz ornamenta, ki je bil izvršen ves in v resnici s prosto roko.

Kar se tiče razvrščanja ornamentov, pride risar in slikar največkrat v zadrego v ogalih; ume se, da je najlepše in tudi najpravišneje, če izpolni risar in slikar tudi ogale z motivom, vzetim iz dotičnega ornamenta samega, oziroma z motivom, ki je motivu v ornamentu še najbolj podoben; če pa tega nikakor ne more, ga naj izpolni s primerno rozeto, oziroma primerno geometrijsko figuro.

Ker sem se dotaknil ravnokar tudi geometrijskih figur, moram omeniti, da pridejo te še bolj do veljave v vzorcih, ki spadajo tudi v ornamentiko; in sicer v oni del ornamentike, s katero krasimo plošče.

Končno naj ob ornamentih omenim še to, da motita še najbolj prevelika praznina, pa tudi obilica, podana tako, da ima opazovalec občutek, kot bi motivi drug drugega rinili iz ornamenta. Da mora biti ornament naraven, tega mi niti omenjati ni treba; zakaj nihče ne bo sestavljal motivov za ornamente tako, da bo listje od drevja obešal na špirale in vitice in listje od trte in buče na veje itd.

Že zgoraj sem omenil, da moramo tudi ob risanju in slikanju upoštevati v prvi vrsti produktivno delo učencev in učenk; ob ornamentih sem tudi omenil, da pride ob njih produktivna moč učencev in učenk še posebno lahko do veljave; a to je mogoče samo tam, kjer ne vrše vsega dela samo na papir, t. j. da z ornamentami itd. tudi res krasé predmete, kot n. pr. pisanke, vezenja, zabožčke, posodice itd.

Dobro pa izvrši take okraske samo oni, ki jih vrši v narodnem duhu in slogu, in da ne krasi predmetov kar tjavendan, t. j. pred izvršitvijo okrasa morajo učenci in učenke premisliti to-le: a) kakšen naj bo okrasek, da bo po njem predmet res okrašen, in b) kam naj denem okrasek, t. j. na katera predmetova mesta, da bo odgovarjal narodnemu duhu, pa tudi naravnim in umstvenim zahtevam.

Preden preidem k slikanju — kot takemu — se mi zdi umestno, da izpregovorim še nekoliko besed o silhuetah, ki uvajajo učence in učenke takorekoč v slikanje.

Znano je, da razločujemo silhuet dvoje vrst, t. j.: a) temne silhete z belim ozadjem, in b) bele silhete s temnim ozadjem. Da mora biti svinčnik za risanje silhuet mehak in da mora biti vrst mehkobe več, to je itak znano. Znano pa je tudi, kako učenci in učenke pri takem risanju radi mažejo. Mazanje odstranimo najlažje na ta način, da opozorimo učence in učenke na to, da grundiramo temne silhete in temna ozadja najprej na lahko in nalagamo potem vedno temneje in temneje; a tega nikdar na ta način, da daje izraz temoti moč roke, temveč tako, da daje izraz temoti svinčnik, t. j. njegova večja in manjša mehkoba.

Predmeti za izdelovanje silhuet so zelo različni, n. pr. gorovja, človeške glave, metulji, hrošči, ptice, listi, steklenice, kozarci, lijaki, klobuki itd. Ob risanju in slikanju silhuet je važno tudi to, da učenci in učenke vedó, da se da podobnost v silhueti, n. pr. človeška glava, izraziti samo tedaj, če podamo silhueto v profilu.

(Dalje prih.)

Listek.

Za ženske pravice.

Julij Slapšak.

(Koniec.)

Poglejte v izložbena okna (po Tolstoju), pojdite v prodajalne po velikih mestih, pojdite in pogledajte vse tovarne, pa boste spoznali, da ženska dobro ve, kak trnk mora vreči, kako vado nastaviti, da »podjarmi« moža. Da, za žensko toaleta so te tovarne; za njen kinč in lepoticje so milijoni usuznjeni v tem potratnem delu. In vse to vzdržuje in plačuje on, mož! Ha, čisto pravična naravna zla posledica moške objestne in egoistične postavodajne moči! Žensko je možki zaslužnil s tem, da ji ni dal državljanske svobode ter jo celo obropal njenih osebnih, človeških pravic: a ženska je človek kot on; kot taka ni rojena za brezpravnost, za suženjstvo; zato je vstala in storila, kar je mogla v svoji brezpravnosti storiti; vstala je in šla in ustanovila vse polno tovarn na svetu, za vzdrževalca teh pa postavila moža, kot edino pravno bitje na svetu. Ustanovila je torej vse polno tovarn na svetu, da izdelujejo za njeno toaleta in lepoticje. Ženska toaleta, žensko lepoticje, ženska frizura, to ima največjo privlačno moč. Ženska to dobro ve; pa vrže ta trnk, omami moža in zagospoduje nad njim;

en suženj ulovi drugega. Tako rodi eno zlo drugo. — Zdaj pa poglejmo moškega, skrbnega očeta, ko odpira denarnico prvega. »Ta potratnost, ta potratnost,« se jezi in praska za ušesi. »Polovico plače, še več, gre za modo, za to potratnost, za to potratnost!« Tudi iz gmotnih razlogov zakličimo s skrbnim očetom, ki tarna nad potratno modo in se praska za ušesi: Dajte ženski pravico! Ven z žensko pravico!

Pa so ugovori: Kaj bo ženska! In s tem se misli: Ona je samo za dom, ona je preslaba za javnost, nič ne bo naredila! — Prosim, odprite zgodovino! Malo je bilo vladaric, a katere so bile, so bile moške, pardon! — žene, ki jih občudujemo; torej vsaj slabše ne kot vladarji, če ne boljše. Spominjam vas samo na Marijo Terezijo, angleško kraljico Viktorijo itd. »Kaj bo ženska!« — ta ugovor ne velja. Če so znale vladati, bodo znale že tudi manjše in nižje službe opravljati, pa tudi poslance voliti in tudi same kot odposlanke vršiti postavodajalne pravice. S tem je rečeno, da morajo biti vsi stanovi dostopni tudi za ženske, prav zato pa tudi vse šole biti odprte tudi za žensko mladino. Da se ženske zavedajo svoje dolžnosti kot resnične »ljudske« poslanke, so pokazale tudi leta 1900. na Finskem. Po »Zlati Dobi«, 1907, str. 117, posnemamo sledeče: Prvo zasedanje novega demokratičnega parlamenta v Helsingforsu je končano in njega 200 poslancev, med temi 19 žensk, se je vrnilo k domačim penatom. Ta demokratični parlament je med drugim razpravljal o alkoholnem vprašanju. Ženske poslanke so vedele, kaj je vrag pijanstva, koliko jih stoka pod njega prokletstvom; zato je čisto naravno, da so se vzdignile in obrnile v svetem srdu zoper pijančevanje ter ga pobijale v zbornici brez pardona. Zastonj so se upirali nekateri poslanci. Vsi govorniki so podlegli izvrstnemu govorniškemu talentu poslank ter tako bili primorani uvesti naravnost drakonično postavbo glede trgovine in prodaje alkoholnih pijač. — Vidite torej, da ženske niso preslabe in da tudi kaj naréde, kjer je moč in pravica tudi v njih rokah. In kadar pridejo pri nas do politične veljave, bodo šle vse tiste »moške« naprave, kakor bi pihnil.

Pa slišim zopet ugovor: Kaj bi, mož je le mož! Hm, mi možje, mi gremo na vojsko in prelivamo kri za varnost domovine. Marsikak junak je že zdihnil na bojnem polju. Ali res je pa tudi, da mori vojska, zato pa toliko hujša, ženske-matere, odkar človeški rod datira.

Pa pridejo zopet, moram reči, z uvaževanja vrednim ugovorom: Žena bodi pri otrocih in v kuhinji, drugam se pa naj nikar ne štu! To bi se reklo: Žena je najprej poklicana, da vestno vzgojuje svoje otroke, da umno gospodinja in da je možu verna družica. Res je to in želeti je, da bi bilo tako. Saj Bog je tako lepo uredil, da je ustvaril poleg enega Adama le tudi eno samo Evo. In število Adamov in število Ev se tudi v XX. stoletju ujema. Statistika celega sveta, v kolikor se da sploh dognati, ne izkazuje več Ev, ampak število žensk se s številom moških lepo krije. Torej bi mogla vsaka deva najti zavetje v varnem pristanišču zakonske sreče. A da ni tako, tega so ponajveč krivi moški sami. Veliko se jih namreč poizgubi v alkoholu, vse več, kakor si mislimo; saj se je izrazil češki realist, vseučilišni profesor dr. Masaryk, v seji avstrijskega državnega zbora dne 20. julija leta 1906., ko se je izrekel z vso odločnostjo za volilno pravico ter za politične pravice žensk, da je prepričan, da bi prinesle ženske pri vseh narodih in prav posebno še na Avstrijskem prav zdrav element v politično življenje; ženske namreč niso tako vdane alkoholizmu kakor moški, zato so zdravejše, in prav temu dejstvu se imajo zahvaliti, da fizično živijo. — Veliko se jih torej pogubi v alkoholu; medtem ko bi brez pijančevanja utegnili postati ti ugledni možje in vzorni očetje, drvi jo le za pijačo in častijo Baha. Njih konec je znan. Marsikak dobro situiran moški pa tudi ne mara ustanavljati domačega ognjišča. Ženska je namreč brezpravna; zbog omenjenih »moških naprav« spoštovanje do ženske pada; stari nazori ginevajo, zato pa je rajše marsikak — sam. Vsi ti so za domačo srečo

izgubljeni. In to je vzrok, da je v kulturnih državah Evic več ko Adamov. In ker se jih po mestih več uniči kot po kmetih, in ker n. pr. uradniške hčere nimajo navadno dote, kakršno daje angleški lord, zato pa je ravno v mestih in večjih krajih onih največ, ki od dolgega časa zdehajo in umirajo... Razmere, v katerih živimo in se gibljemo, so druge kot preje, in te moramo vpoštevati in se sprijazniti z njimi. Zato pa tudi — tretji ugovor ne velja. — Pa pustimo ugovore, teh je preveč, odgovarja jim lahko vsak sam, ter hitimo h koncu.

Današnja ženska se hoče emancipirati, to se pravi: oprostiti se hoče. Kot državno brezpravno pač ni bilo težko moškemu oropati jo potom svoje zakonodajne moči in oblasti njenega osebnega prava, t. j. njenih človeških pravic, ter jo zaslužniti tako z gotovimi »naredbami« svojemu »jazu«. Moške zakonodajne nadoblasti se hoče torej oprostiti ženska, rešiti tako svojo tlačeno čast in dostojanstvo ter obvarovati domovino pogina, saj vemo, kako uči zgodovina; če pade žena, pade z njo vred tudi narod, država... Jaz mislim, da mi ni treba pristavljati, da je ta emancipacija upravičena.

Častite tovarišice! Ko je ženska spala v svoji brezpravnosti, je prišel sovražnik in zasejal ljulike med dobro seme. Vstanite, vam kličem, in izruvajte plevel iz pšenice! Vstanite, kajti pokonci so že tudi druge, ki ne gredo s krščanskim programom naprej, n. pr. socialne demokratke, katerih zahteva je svobodna ljubezen; vstanite torej, pravim, in pojdite v boj za žensko pravico! Obema, ne samo možu, je Bog rekel ob stvarjenju: Gospodujta! Naprej tedaj, Bog je z Vami! Saj kadar zmagate, smo prepričani, da se bo moglo reči o našem narodu: O, kako lep je čist rod v svoji slavi. Vekomaj venčan obhaja zmagajo. — Druge sestre, v boj tedaj za ženske pravice! Naprej, naprej! V u n z ž e n s k o p r a v i c o !

Kultura in književnost.

Miljé, njega moč in meje. Nekateri misli iz predavanja dr. K. Ozvalda o vzgoji dne 20. februarja 1921 na ljubljanskem vseučilišču.

Vsakdo ima svoje mnenje, a ni popolnoma svojega prepričanja. Marsičesa se je nalezl v družbi in pri svojem kulturnem obližju, v katerem živi. Naša okolica in vse, kar nehote vpliva na nas, ali vse, kar učinkujoče doživljamo, je naš miljé. (Izraz je iz francoščine: milieu = sreda.) Kar nam je prirojeno in naš miljé sta dve sili, ki tvorita naše misli, naša dejanja, našo usodo. Tako nam je šele mogoče umevati kulturo. In naš socialni miljé, kako daleč sega? Imamo trojni socialni miljé: 1. prirodni, 2. kulturni in 3. človeški miljé. Priroda učinkuje krepko, zato se oglašča čut za prirodo, versko čuvstvovanje, umetnost itd. Pesnik (Jos. Murn) je imel v poeziji za predmet žitni klas, zimsko solnce in razne elementarne dogodke. Kulturni

miljé tvori književnost. Pri človeškem miljéju odločuje najprej rodbina. Vselej pa ni mogoče ločiti vseh miljéjev. Učitelj je posredovalec raznih vplivov, posebno pa njegova osebnost. Vsakdo živi v svojem svetu; činitelj, ki izbira, je »jaz« posameznika. So pa klike, pri katerih ne vemo, kaj bi govorili in smo veseli, če kmalu pridemo od njih. Zato sledi, da umevamo najlažje onega, kogar miljé poznamo. Dušo delavca pozna najboljši delavec sam. Ako gre človek na deželo, se čuti olajšanega, v mestu pa se počuti potem še bolj zaslužjenega. Vedno stoji pred njim: »Kaj bodo rekli ljudje?« V gorsko vas ne sežejo ti diktati. Miljé ima posebno moč in posebno dinamiko. Marsikak talent se pogubi v tujini. Tu se dobro čuti moč vzgoje. V drugačnih razmerah se pokažejo drugi nagoni in drugo življenje. Za starše je to dostikrat problem in so v skrbeh, kam ali h kakim družini bi dali otroka na hra-

no. Posebno čudno se obnašajo oni, ki so se v naglici dvignili iz prejšnjega miljeja. Dostikrat se jim poraja domotožje ali želja po prejšnjem. Klasična primera je Prešernov sonet »O Vrba! Srečna, draga vas domača«. — Želeli bi zakon za enako socialno podlago. Pri tem ni treba biti malodušen. Milje je treba spoznati; ako sovražnika dobro poznaš, se ga lahko braniš. Učitelj mora pomisliti, da je zgled drugim. Ne smemo pa misliti, da je že vse izvršeno, ako odstranimo okolico; vzgajati moramo dalje in misliti na samotvorne sile.

Shod »Svete vojske« proti surovosti, nenravnosti, pijanosti se je vršil dne 10. aprila v Ljubljani. O tem jako poučnem shodu priobčujemo za sedaj in zaradi pomanjkanja prostora le nekaj črtic učiteljstvu v razmišljanje. Glavno poročilo je imel tovariš nadučitelj Rudolf Horvat. Obširno je pojasnil razne činitele pri vzgoji ter poudarjal versko in narodnostno vzgojo. Opozarjal je na zlo alkohola, na prepotrebno nadzorovanje doraščajoče mladine, na prenapolnjena stanovanja, nemoralne spise itd. — Priglasilo se je k besedi še več drugih oseb. Profesorica Stupca je poročala o bistvu surovosti. Surovost je vse, kar tebe zaboli. Dober je vpliv mladenk na fante, zato priporoča in navaja gradivo za boljšo žensko vzgojo. — Šivilja Petrič je pripovedovala o dvojni morali, kako ostaja le slaba ženska na sramoti, a o vlačugarjih se nič ne sliši o kaki obtožbi in krivdi. — Uradnik Kozinc je govoril o potrebi razvedrila pri delavcih. Ta gre v gostilno, kjer ga prezirajo pri inteligenci. Ni treba se sramovati, pri isti mizi sedeti z delavcem, njegove roke so čiste. Greh naše inteligence je, da vzgaja potom časopisja ljudstvo k surovosti. Kako more inteligenca zahtevati spoštovanje, ako piše toliko nedostojno o lastnih inteligentih in to vsiljuje ljudstvu? — Dr. Ozvald je navajal velevažne reči proti kinu, ki je vampir, proti kateremu se mora boriti družba. Treba pa je ljudem strgati krinko in predstaviti, da to ni nikaka umetnost. Gledišče bi moralo za majhne cene podavati dobre predstave. Pristop k porotnim obravnavam je nedoraslim prepovedati. Veliko zla

tiči tudi v kupčiji in zaslužku na katerikoli nepošten način. — Profesor Fr. Vadnjal je krepko opozarjal na dobre vire za preosnovo človeka. Začnimo vzgajati pri mladini. Iz telovadnih društev, ki so v službi politike, ne bo ljubezni. Ako hočemo narod ujediniti v duhu ljubezni, moramo mladino vzeti iz telovadnih društev ter jo zopet izročiti šoli. Mladina naj ne poseča sedanjih javnih knjižnic. Te se morajo temeljito revidirati, bogato naj se pa dotirajo posebne mladinske knjižnice. Prevelik je tudi pohlep mladine po zabavi. — Dr. Rožič je zahteval duševno preroditev množic. Manjka brošur in razprav proti surovosti.

Podedovanje značaja in duševnih lastnosti. Holandska zdravnik dr. Heymans in Wiersna sta s pomočjo več tisoč drugih zdravnikov v teku več desetletij nabrala zanimivo gradivo in znanstven pregled o podedovanju lastnosti značaja in duševnosti. Pokazalo se je, da pripada zmožnost logičnega mišljenja in dar misli formulirati v največ slučajih očetu. 44 % sinov od matematično nadarjenih mož in učenjakov je podedovalo od očeta strani nagon in zmožnost za znanstveno delo, a le 14 % njihovih hčer pa je pokazalo v tem oziru sorodstvo z očetom. Posebno zanimivo je razmerje pri otrocih od onih mater, ki imajo živo nagnjenje in sposobnost za znanstveno delovanje: v vseh slučajih prehaja ta nadarjenost na sinove, v nobenem slučaju na hčere. Skoraj vse poteze dobrodušnosti in čuvstvenosti so izvirale od očetov in v malo izjemah od mater. Nagon k pregreham in slabostim, melanholija, epilepsija, slaboumnost in blaznost je v 90 % od očeta. Nasprotno prevladuje zanimanje za sport in strast za lov nepričakovano od matere, enako gojitev telesa in smisel za snažno obleko. Točnost, pisateljske zmožnosti in čut za čast so največkrat od očeta, umetniški talenti pa so podedovani od matrne strani.

F. F. L.

Za sotrudnike. Prejeli smo in priobčujemo sledeče pismo: Uredništvu »Slovenskega Učitelja« v Ljubljani. — »Čevlje sodi naj kopitar« (!) boste morda vzkliknili, ko boste prebrali te vrste.

»Kaj mar duhovniku naš list?!« si boste morda mislili, ko zagledate podpis. Zdi se mi torej potrebno, da se Vam najprej za silo predstavim in obenem opravičim. Sicer sem že nad dvajset let katehet; toda to bi mi še ne opravičevalo za naslednja izvajanja. No, pa sem bil nekaj časa tudi učitelj; ker pa sedaj nisem več, kako naj mi gre pravica, vtikati se v reči, ki me ne pečejo. V tem pogledu bi se pa vendar mogel sklicevati na dejstvo, da nekaj mojih duhovnih sobratov izvršuje dejansko tudi učiteljsko službo. V svoje opravičilo pa navedem dejstvo, da bivam v oddaljenem, goratem kotu, kjer imamo enorazrednico z razdeljenim poldnevnikom poukom. Z velikim trudom se mi je posrečilo pridobiti za našo šolo izvrstno učno moč v osebi g. M. J. Ta želi, naj bi bil »Slovenski Učitelj« vzgojiteljem, ki so z delom preobloženi — tukaj celotedenski pouk v dveh ločenih skupinah (dopoldne in popoldne) — pomočnik in svetovalec o modernem učnem načinu (metodi) raznih predmetov (šolskih namreč) in v raznih skupinah, oziroma razredih, n. pr. računstva — razdelitev učne snovi, m o d e r n e **učne slike** itd.; prirodoslovja, naravoslovja (fizika, kemija), zemljepis, zgodovina — z ozirom na nove razmere posebno važno — nadalje o petju, risanju, postopanje pri nazornem pouku itd., itd. V krajih, kjer so večrazrednice ali celo več šol, se lahko razgovarja učiteljstvo med seboj, ne tako v samotni. — List naj bi dajal učiteljstvu migljajev za nadaljevanje samoizobrazbe s priporočanjem tozadevnih tiskovin, knjig, listov, tako domačega kakor tudi tujega slovstva. Vsaka številka naj spodbuja krščansko misleče učiteljstvo za vstop v »Slomškovo zvezdo«, naj poroča o delovanju in tudi o uspehih protikrščanske organizacije; te vsebine naj bi bili predvsem uvodni članki! Če bi še temu članku sledila kratka, pa temeljito izdelana razprava v lahkoumljivem jeziku, je zadosti. Drugo naj bi bilo praktično gradivo. Seveda je stvar — in sicer menda najtežavnejša — uredništva, da si pridobi dobrih sotrudnikov (sotrudnic). Na zanimivosti bi pa list pridobil tudi, če bi prinašal krajevna poročila iz cele Slovenije, v kolikor se ti-

čejo šole, osebne spremembe itd. Tudi razpisi učiteljskih služb bi ga priporočali. Kar sem navedel, se je zgodilo iz dobrega in najboljšega namena! Morda bi ne škodovalo, ko bi sl. uredništvo dalo naročnikom poziv, naj se izrazijo tozadevno tudi drugi! Želim najboljšega uspeha in božjega blagoslova. Z veleupoštovanjem vdani Mart. Agrež, župnik.

Za navedeno pismo smo g. pošiljatelju prav hvaležni in zelo nas veseli, da se s tako vnemo trudi za šolski napredek v svojem majhnem kraju. Uredništvo sprejema rado v list spise omenjene vsebine in vabi vnovič učiteljstvo za doneske. Mnogo praktičnega gradiva za razne predmete je zbralo in izdalo pred več leti društvo »Slovenska šolska matica«, nadalje učiteljstvo litijskega in krškega okraja in drugi. Vsaka boljša šola ima take spise v domači učiteljski knjižnici, prav gotovo pa vsaka okrajna učiteljska knjižnica. Z ozirom na najnovejšo učne knjige in na Bežkovo »Ukoslovje« bi želeli tudi več v tem smislu sestavljenih učnih slik. Ako mogoče, naj sledi izvršeni učni sliki prav kratka metodična utemeljitev, uporabljajoči ali primerjajoči viri, oziroma kak prispevek iz morebitne debate na hospitaciji in priporočilo, na katere veljavne strokovnjake se je še ozirati.

Sadjarsko društvo za Slovenijo, ki je bilo nedavno ustanovljeno v Ljubljani, je pričelo izdajati tudi lastno glasilo »Slovenski sadjar«. Ta list nam je po svojem večletnem plodonosnem delu že dobro znan, škoda, da ga je udušila vojna. Pozdravljamo torej prav odkritosrčno njegovo zopetno vstajenje in mu želimo prav mnogo naročnikov tudi med učiteljstvom, kar bode le v prid in čast slovenskemu sadjarstvu. List zopet urejuje višji sadjarski nadzornik g. M. Humek v Ljubljani, veleugleden in neumorno delaven strokovnjak v sadjarstvu. Prva številka, ki leži že pred nami, je kaj prikupljiva. Umetniško izgotovljena barvana priloga, lična oprema, prav zanimivi in umestni članki, spretni sodelavci, — vse to obeta, da se bode list gotovo priljubil našim sadjarjem. S članarino po 40 K za Sadjarsko društvo je poravnana tudi naročnina na list.

Kr. založa šolskih knjig in učil v Ljubljani je izdala doslej sledeča dela:

1. **Pesmarica I.** Zbirka pesmi in pevskih vaj za ljudsko šolo. Sestavil H. Družovič. Cena K 5-50.

2. **Pesmarica II.** Zbirka pesmi in pevskih vaj za ljudsko šolo. Sestavil H. Družovič. Cena K 10.—.

3. **Pesmarica III.** Zbirka pesmi in pevskih vaj za ljudsko šolo. Sestavil H. Družovič. Cena K 10.—.

4. **Računica za obče ljudske šole.** Drugi zvezek. Oddelek A in B. Sestavil A. Černivec. Cena K 18.—.

5. **Računica za obče ljudske šole.** Tretji zvezek. Sestavil A. Černivec. Cena K 19-30.

6. **Čitanka za meščanske šole.** I. del. Sestavil Josip Brinar. Cena vezani knjigi K 14.—.

7. **Logika, uvod v znanstveno mišljenje.** Spisal dr. K. Ozvald, vseučiliški profesor. Cena broširani knjigi K 36.—, poltrdo vezani K 41.—.

8. **Občna zgodovina vzgoje in pouka** s posebnim ozirom na ljudsko šolstvo za moška in ženska učiteljska. Spisal dr. Janko Bezjak. Cena broš. knjigi K 46.—, poltrdo vezani K 49.—.

Društvena in stanovska kronika.

Podružnica Slomškove zveze za ljubljansko okolico je imela dne 28. decembra 1920 občni zbor v Rokodelskem domu. Zborovanje se je vršilo neposredno pred občnim zborom centrale. Na dnevnem redu je bil: Nagovor predsednikov, poročilo tajnikovo, poročilo blagajnikovo, slučajnosti in slednjič je bila volitev novega odbora. Predsednik pozdravi navzoče člane, posebno še tovarišico učiteljico Marijo Jurjevčičevo, ki se je s Koroške zopet povrnila v našo sredo. V svojem govoru omenja, da smo vendar enkrat dočakali zboljšanje našega gmotnega položaja, tako da sedaj lahko s tem večjim veseljem izpolnjujemo svoje dolžnosti. Nadalje nas popelje v mislih v lepi Maribor, kjer se je učiteljstvo zbralo v tako lepem številu in neustrašeno pokazalo svoje prepričanje. Slednjič se spominja med letom umrlih članov, g. kanonika Kržiča, zaslužnega moža za Sl. zvezo, nadučitelja Jos. Bregarja iz Zgor. Šiške, ki je tudi vedno vneto deloval za naša načela, in slednjič še nedavno umrlega Jerneja Ravnikarja, bivšega nadučitelja na Viču. Preide k drugi točki dnevnega reda: poročilo tajnikovo. Tajnica prečita na kratko sestavljene zapisnike vseh odborovih sej. Ker je bil čas kratko odmerjen, odpade čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora. — Temu poročilu sledi poročilo blagajnikovo. Blagajnik A.

Kržišnik zahteva, naj pripada podružnici gotov znesek članarine, ki jo dobi centralni blagajnik. O tem sklepa nov odbor. — Slučajnosti. V nekaterih okrožjih, ki so se tekom leta ustanovila, je malo članov Slomškove zv. Vsled tega se je predlagalo, naj se v tem slučaju združita za zborovanje po možnosti dve sosednji okrožji. Občni zbor vzame na znanje pristop nove članice učiteljice M. Petkovšek, ki slušbuje na Vrhniki.

Volitev novega odbora. Po že navedenih točkah se izvrši volitev novega odbora, in sicer z vzklikom, kakor sledi: Janko Bajec, nadučitelj v Št. Vidu, predsednikom; Alojzij Kržišnik, nadučitelj v Preski, podpredsednikom; Josipina Demšar, učiteljica v Št. Vidu, tajnica; Marija Jurjevčičeva, učiteljica v Ligojni, blagajničarka; Julij Slapšak, naduč. v Mostah, in Stanko Vrhovc, nadučitelj na Logu pri Brezovici, odbornikom.

Iz redne seje mestnega šol. sveta ljublj. z dne 22. aprila 1921. Predsednik proglasi sklepčnost in otvori sejo. Zapisnikar oglaš bistveno tekoče gradivo izza zadnje seje in pove, kako je bilo rešeno, kar se vzame na znanje. Zapisnik zadnje redne seje z dne 17. marca 1921 se odobri brez ugovora. Stalni suplent Ivan Kocijančič in stalna suplentka Albina Kocijančičeva, prej v Bušehi vasi, sta nastopila svoji tukajšnji službi: prvi na I. mestni deški, druga na I. mestni dekliški ljudski šoli v Ljubljani. Ljudmila Celestinova, zadnji čas

učiteljica na Viču, je sprejeta za suplentko na zasebni meščanski šoli v Lichtenturnovem sirotišču. Vsled obolevosti ravnateljice se poveri začasno vodstvo III. mestne deklinške šole stalni učiteljici Klotildi Golfovi, ki jo v razredu nadomešča izprašana učiteljica Marija Smoličeva, bivša suplentka na Barju, zadnji čas na drž. deški vadnici. Ker je Janez Jalen, pomožni katehet na mestni pomožni šoli, postal stalni katehet v Mostah, stopi na njegovo mesto na pomožni šoli o. Metod Valjavec, stalni katehet na I. mestni deklinški ljudski šoli, zato pa pusti pomožno poučevanje verouka na šolah: »Marijanišču« in III. mestni deški ljudski šoli, kjer prevzame po njem začasno mesto veroučitelja o. Valentin Tomc. Marija Jegličeva, na mestnem dnevnem zavetišču, je zopet nastopila službo, izstopila pa je njena namestnica Brigita Balohova. V razbremenitev o. Antona Berleca, kateheta na zasebnih šolah v Lichtenturnovem sirotišču, je vstopil ondi za pomožnega kateheta o. Jakob Ponikvar. — Več prošenj za dovolitev daljših dopustov ali pa za podaljšanje že dovoljenih dopustov sklene se višjemu šolskemu svetu na podlagi izjave in priporočila mestnega fizikata predložiti v ugodno rešitev. — Na znanje se vzame »Letno glavno poročilo o stanju v ljubljanskih ljudskih in meščanskih šolah za l. 1920.« z določkom, da je bilo višjemu šolskemu svetu predloženo v odobrenje. Za razpisano učno mesto strokovnega učitelja I. skupine na I. mestni deški meščanski šoli se predloži višjemu šolskemu svetu terno-predlog. — Na znanje se vzameta okrajnega šolskega nadzornika poročili o nadzorovanju III. mestne deklinške ljudske šole in pa šišenske deške ljudske šole za šolsko leto 1920/21, ki se predložita višjemu šolskemu svetu v odobrenje.

Podružnica »Slomškove zveze« za okraj ljubljanske okolice je imela v četrtek, dne 17. marca 1921 svoje zborovanje v poslopju ljudske šole v Mostah. Zbralo se je do 50 članov; zlasti častno so bile zastopane gđč. učiteljice. Vrlo! — Dnevni red je bil jako zanimiv in je ustrezal vsem udeležnikom.

Prvo točko dnevnega reda je tvoril nastop gđč. učiteljice Ive Krapševe v III. razredu, »Ptič v kletki«, ki je svojo nalogo prav mojstrsko in v splošno zadovoljnost vseh hospitantov rešila. — Druga točka: Predavanje g. Lužarja o srbskih narodnih pesmih. Po končanem predavanju je sledil razgovor glede uradne okrajne učiteljske konference. Soglasno se je izrekla želja, naj se vrši letos okrajna učiteljska konferenca, četudi odpadeta potnina in dnevnic. Skrajni čas je že, da se po preteku sedmih let vendar že enkrat snidemo in pogovorimo o važnih, šolstva se tikajočih zadevah. — Predsednik Zveze, nadučitelj tov. Ivan Strakelj, je bodril zbrane k vztrajnemu in složnemu delovanju v šoli in zunaj šole. Če bomo neustraheni v svojem nastopu in edini, ni se nam bati poraza. Nekateri se že umičejo za grm, ker brije nekako mrzlejša burja. Kje je pogum? Ta naj velja ravno sedaj! Puško na ramo, pa ne v koruzo! — Podružnični predsednik predlaga, naj podružnica priredi v aprilu ali maju izlet v Št. Vid pri Ljubljani, kjer bo učiteljstvo tudi hospitiralo. Ogledali si bomo škofove zavode, elektrarno in tvornico »Stora«; kar se je soglasno sprejelo. — Končno izreče podružnični predsednik zahvalo gđč. učiteljici Krapševi za poučni nastop, kakor tudi predavatelju g. Fort. Lužarju za njegovo jedrnat predavanje ter za ključni zborovanje. Na svidenje v Št. Vidu pri Ljubljani!

Listnica. Upravo smo na novo uredili. Danes ne zadošča za izdajo lista par tisoč kron, treba je misliti na promet letnih sto tisoč kron ter je treba obstoj lista zagotoviti tudi s predplačili. Nobena tiskarna ne čaka, da se bo list plačal morda šele koncem leta. Ako ima kdo kako željo, ali ni na jasnem zaradi kakega zneska, ozir. ni prejel kake številke, naj to sporoči upravništvu ali pa uredništvu. Vsaka najmanjša reč se bo vpoštevala, pojasnila in uredila. Pri menjavi naslova ali kraja naj se navede tudi pošta. Poštni urad v Ljubljani prevzema list iz tiskarne oziroma iz knjižgozavnice le po abecednem redu pošt in ne po drugih krajevnih imenih. — Za »Učit. Vestnik« je doslej poslalo 35 oseb po 100 K.

§ 3.

Šolske telovadnice služijo šolski telovadbi in šolskim prireditvam. Razen tega jih smejo uporabljati telovadna društva za telovadbo.

Ta naredba dobi moč z dnem razglasitve.

V Ljubljani, dne 19. aprila 1921.

Dr. Baltič s. r., predsednik.

Dr. Ravnihar s. r.

Ribnikar s. r.

RAZPIS UČITELJSKIH SLUŽB V KONJSKEM ŠOLSKEM OKRAJU.

V stalno namestitve se razpisujejo sledeča učna mesta:

1. na enorazrednici v Resniku služba učitelja-voditelja s službenim stanovanjem;
2. na enorazrednici v Skomarju služba učitelja-voditelja s službenim stanovanjem;
3. na deški šestrazrednici v Konjicah služba učitelja;
4. na šestrazrednici v Čadramu služba učiteljice;
5. na trirazrednici v Špitaliču služba učiteljice;
6. na trirazrednici na Keblju služba učitelja ali učiteljice;
7. na dvorazrednici pri Sv. Kunigundi služba učiteljice s prostim stanovanjem.

Pravilno opremljene prošnje je vpsolati službenim potom na dotične krajne šolske svete do

dne 31. maja 1921.

Za učiteljsko službo v Konjicah imajo prednost prosilci s sposobnostjo za pouk na obrtnih nadaljevalnih šolah.

Okrajni šolski svet v Konjicah.

RAZPIS UČITELJSKIH SLUŽB V GORNJEGRAJSKEM ŠOLSKEM OKRAJU.

Po odredbi višjega šolskega sveta z dne 31. marca 1921, št. 3801, se razpisujeta v stalno nameščenje naslednji učiteljski službi:

1. na štirirazrednici v Gornjem gradu služba za učiteljico;
2. na štirirazrednici v Mozirju služba za učitelja ali za učiteljico.

Pravilno opremljene prošnje do

dne 20. maja 1921

dotičnima krajnima šolskima svetoma.

Okrajni šolski svet Gornji grad.

IZKAZ ZBIRKE PIRHOV 1921

mladine v svobodni domovini svojim neodrešenim bratcem in sestricam.

V nastopnem objavljamo I. izkaz zbirke pirhov Jugoslovenske Matice za Slovenijo. Ta izkaz je bil sklenjen na veliko soboto. Pozneje došli darovi se bodo objavili v II. izkazu. Vsa ona p. n. šolska vodstva, ki do danes še niso sklenila in odposlala svojih zbirk, Jugoslovenska Matica prosi, da to čim prej store. Končni uspeh te akcije bo gotovo v še sijajnejši luči pokazal domoljubno delo slovenskega učiteljstva in radodarno roko slovenske mladine.

Dosedanji darovi znašajo: 102.300 K 31 v.

A. Bivša Kranjska: 59.496 K 30 v.

1. Črnomeljski okraj: 1332 K. Adlešiče 74.40 K; Bosiljeva Loka 18 K; Črešnjevce 32 K; Dobliče 60 K; Dragatuš 80 K; Griblje 150 K; Metlika 444.70 K; Podzemelj 270.20 K; Rožni dol 50.70 K; Stara Lipa 52 K; Suhor 100 K.

2. Kamniški okraj: 4304.87 K. Blagovica 40 K; Brdo 125 K; Dob 126 K; Dolsko 120 K; Domžale 359.65 K; Št. Gotard 25 K; Ihan 155 K; Kamnik, otroški vrtec, 30 K; Krašna 70 K; Krtina 100 K; Mekinje, javna, 70 K; uršulinska 330 K; Mengeš 400 K; Moravče 475.80 K; Nevle 150 K; Peče 120 K; Radomlje 55.22 K; Rova 20 K; Sela 73 K; Skaručna 94 K; Stranje 200 K; Trzin 200 K; Tunjice 122 K; Št. Vid pri Brdu 96 K; Vodice 385 K; Vrhopolje 363.20 (vmes dar staršev).

3. Kočevski okraj: 3459.46. Banja Loka 336 K; Dobropolje 240 K; Dolenjaves 241.86 K; Faravas 103 K; Kočevska Reka 67 K; Kuželj, Loški potok 303 K; Ribnica, meščanska, 310.80 K; ljud. 770 K; Sodražica 386.60 K; Vel. Lašče 651 K; Vel. Poljane 50 K.

4. Kranjski okraj: 10.744.30 K. Sv. Ana 42 K; Besnica 115.60 K; Bukovica 107 K; Bukovšica 105 K; Cerklje 500 K; Dražgoše 50 K; Duplje 224.40 K; Goriče 264 K; Senčur 223 K; Koka 70 K; Kovor 108 K; Kranj, deška, 820 K; deklška 968 K; Leskova 175 K; Mavčiče 150 K; Olševk 310 K; Podbrezje 136.50 K; Podlonk 70 K; Predvor 351 K; Predoslje 241.50 K; Primskovo 203 K; Reteče 100 K; Selca 203 K; Smlednik 266 K; Stara Oselica 89 K; Škofja Loka, javna, 398 K; uršul. 907.18 K; Trebija 184.20 K; Trboje 100 K; Trstenik 81 K; Tržič, ljudska, 1368.82 K; Velesovo 300 K; Voklo 183 K; Zalilog 74 K; Žabnica 202.20 K; Železniki 252.80 K; Žiri 801.10 K.

5. Krški okraj: 4595.36 K. Boštanj 192.80 K; Čatež 448 K; Št. Janž 284 K; Št. Jernej 107 K; Št. Jurij pod Kumom 140 K; Kal 136.30 K; Kostanjevica 312 K; Sv. Križ 430 K; Leskovec 406 K; Mokronog 208 K; Radeče 353.76 K; Št. Rupert 654.50 K; Svibno 130 K; Šmarjeta 250 K; Telče 50 K; Tržišče 121 K; Vel. Podlog 300 K.

6. Litijski okraj: 4158.38 K. Sv. Gora 40 K; Hotič 42 K; Izlake 160 K; Kolovrat 80 K; Sv. Križ 162 K; Št. Lambert 210 K; Litija 150 K; Prežganje 69 K; Šmartno 784 K; Toplice 1099 K; Višnjagora 222 K; Zagorje 1140.38 K.

7. Ljubljana — mesto: 13.672 K. I. deška ljudska 1546 K; II. d. lj. 1275.30 K; III. d. lj. 724 K; IV. d. lj. 479 K; V. d. lj. 800 K; I. deklška ljudska 1035 K; Sp. šiška, deška lj. 682.56 K; dekl. lj. 823.44 K; I. d. mešč. Lj. 385.20 K; I. dekl. mešč. Lj. 585 K; II. d. mešč. Sp. šiška 121 K; II. dekl. mešč. Sp. šiška 387.50 K; Uršulinski zavodi 2487.20 K; Lichten-turnovi 883 K; 3. razred dekl. vadnice 15 K; VI. razred realke 81 K; obrtni vajenci 375.40 K; gremijalna 882.40 K; dekl. obrt. nad. umet. obr. 104 K.

8. Ljubljanska okolica: 7190.23 K. Bevke 72 K; Blatna Brezovica 174.82 K; Borovnica 1040 K; Brezje 50 K; Brezovica 244 K; D. M. v Polju 204 K; Dobrava 324.52 K; Grosuplje 172 K; Horjulj 210 K; Hrušica 246 K; Ig 185.68 K; Sv. Jakob 90 K; Sv. Katarina 62 K; Kopanj 146.50 K; Moste 574.53 K; Sv. Peter 83 K; Pirniče 104.18 K; Polhovgradec 484 K; Preserje 243.20 K; Preska 40 K; Sora 164 K; Sostro 212 K; Zg. šiška 138 K; Šmarje 230.80 K; Šmartno 250 K; Št. Vid 220 K; Vrhnika 964 K; Zalog 261 K.

9. Logaški okraj: 4129 K. Babino polje 50 K; Begunje 575 K; Cerknica 600 K; Sv. Duh 60 K; Grahovo 160 K; Hotedrška 670 K; Igavas 750 K; Dol. Logatec 614 K; Rakek 210 K; Stari trg 400 K; Unec 40 K.

10. Novomeški okraj: 2823.22 K. Ajdovica 52 K; Belacerkev 40 K; Čatež 106 K; Črmošnjice 125 K; Karteljevo 86 K; Dvor 80 K; Gabrje 48.48 K; Hinje 103.70 K; Mirna 300.58 K; Mirnapeč 232.54 K; Nemška vas 153.40 K; Novo mesto, deška, 455 K; deklška 113.10 K in več mladinskih knjig; Prečina 108 K; Sela 40 K; Soteska 106 K; Šmihel, ljudska, 196.42 K; Šmihel pri Žužemberku 52 K; Toplice 90 K; Trebnje 344 K.

11. Radovljanski okraj: 5527.38 K. Breznica 578.26 K; Dobrava pri Kropi 75 K; Dovje 313.82 K; Gorje 218 K; Bled 845 K; Jesenice lj. 30 K; Kamna gorica 80 K; Koroška Bela 400 K; Kranjska gora 500 K; Kropa 80 K; Lesce 300 K; Leše 120.30 K; Ljubno 72 K; Mošnje 180 K; Ovsije 253 K; Radovljica 406 K; Rateče 161 K; Ribno 382 K; Srednja vas 333 K; Zasip 100 K.

12. Prekmurje: 2100.50 K. Bahovci 167.50 K; Črensovci 106 K; Dol. Bistrica 150 K; Grančani 140 K; Hotizi 435 K; Izakovci 322 K; Melinci 150 K; Martjanci 120 K; Odranci 450 K; Bodonci 60 K.

»Slovenski Učitelj« izhaja sredi vsakega meseca. Uredništvo (F. Lužar) je v Ljubljani, Glinška ulica 5/L. Upravišтво (Jul. Slapšak) je v Mostah pri Ljubljani. Naročnina znaša 50 K, društvena članarina je 70 K. Vsak društveni član mora biti naročnik lista. Članke in dopise sprejema uredništvo; reklamacije in naročnino pa upravništvo.

Last »Slomškove zveze«. — Oblastem odgovoren I. Labernik, učitelj na Rakovniku.

Tiska »Jugoslovanska tiskarna« v Ljubljani.